

Ljerka Petković

GDJE SMO POGRIJEŠILI

Na planinskom vrhu, obasjanom sa svih strana, smjestilo se selo sa razasutim kućama, starim i oronulim, ali i onim, čiji novi krovovi sa crijepom različitih boja, sijaju na mekom, proljećnom suncu.

Kada se, penjući se uskim asfaltiranim putem, nakon nekoliko oštih krivina izađe na čistinu sa koje puca pogled na pašnjake, šume, crnogorične i listopadne, objedinjene raznim nijansama zelene boje, koju samo maj daruje prirodi, prvo što će ugledati putnik koji se odluči da krene tim putem - jeste kuća nepravilnog oblika, sa velikim stepeništem i terasom natkrivenom posebnom krovnom konstrukcijom.

Utopljena u okolinu, kao pečurka ponikla u tom zelenilu, a opet dominantna, kao da je neka nevidljiva ruka sa visine iz neke druge priče spustila na taj vrh, na to posebno mjesto, ni na nebu ni na zemlji, podarivši joj posebnu snagu onoga ko odozgo gleda na svijet što se gubi u daljini, ta građevina, gotovo nestvarna, nikoga ne ostavlja ravnodušnim.

To je Melisina kuća. Neobična, kao i njena sudbina.

Kažu da nas prostori u kojima živimo, kuće koje gradimo i uređujemo unoseći u njih dio svoga bića, odaju i pokazuju ko smo mi ustvari. Odslikavaju naše duše, često nedostupne i skrivene. Otvaraju vrata našeg života i šalju poruke, kojih često nismo svjesni. I nije važno je li to skupa palata, koliba u kojoj miriše život ili obična kuća na nekom proplanku. Važno je to strujanje, toplina ili odbojnost, poruka koju nam neki prostor šalje. Zato susret sa Melisanim imanjem obično zainteresuje ljude i za njenu životnu priču. Meni je ispričala jednog proljećnog dana, dok su se miješali sunčevi zraci i kapi kiše na tom zelenom vrhu, koji je mamio moje divljenje već pri prvom susretu i boravku u prijatnom okrilju.

Tada sam Melisu vidjela prvi put, iako smo se već čule i posredno poznavale. Išla je prema meni brišući ruke brzim i energičnim pokretima i sa osmijehom u očima. Žena koja sagovornika osvaja već na prvi pogled, ne samo svojim izgledom i energijom koja lebdi oko

nje, već i svojim interesantnim govorom, koji odaje boravak i na nekom drugom jezičkom području. Njen izgovor i riječi koje pomalo i na jedan simpatičan način zapinju i tako drže pažnju onoga koji je sluša, zvuče kao talasi brzog planinskog potoka, dok odskaču i razbijaju se o svaki kamen u milion blistavih kapljica. Ali, stižu do svog odredišta.

Nisam rođena ovdje. Jesam u ovom kraju, ali ovo parče zemlje kupljeno je s ljubavlju i nadom, onako kako kupuju mladi ljudi koji imaju san, koji žele da stvore nešto posebno i svoje. Mi smo odabrali baš ovo mjesto, daleko i od najbliže varošice, daleko od civilizacije, od gradske galame i brzog života. Moj muž i ja. Spremni da krenemo u susret sreći, misleći da je zaslužujemo i da ćemo je dosegnuti, kao i svi koji su dobronamjerni, složni i vrijedni. A mi smo bili sve to. Čak i više od toga, jer smo uspjeli da svojim radom u tuđem svijetu steknemo imetak koji je ulivao sigurnost i predstavljao dobro polazište za nova ulaganja. Uspjeli smo na vrijeme da upoznamo sav teret i naličje života koji, daleko od rodnog tla, nudi sjaj koji ima svoju cijenu. Napustili smo ta zlatna obećanja i došli ovdje, da na ovoj planini osnujemo farmu, da radimo, stičemo, širimo porodicu, da s ljubavlju podižemo djecu i da tako budemo primjer drugima. Da ljudi shvate da nije sreća samo u velikim urbanim sredinama, da je ima svuda gdje ima ljubavi i sloge i vrijednih ruku spremnih da rade, bez stida i zadržke.

Gutala sam svaku njenu riječ, pratila pokrete i divila se snazi koja se nalazila u tom krhkom tijelu. Ali, morala sam da nastavim svoje putovanje zbog neodložnog posla koji me i doveo na ovaj planinski vrh. Obećala sam da ću za nekoliko sati, u povratku, svratiti na kafu. „I na nastavak razgovora“, pomislila sam u sebi, unaprijed se radujući. Usput, u kontaktu sa ljudima iz toga kraja, vidjela sam da se na pomen njenog imena u njihovim očima vidjelo poštovanje i divljenje i čula riječi koje su potvrđivale moje prve utiske o Melisi. Saznala sam i nastavak njene priče, onaj tužniji i potresniji dio, u kojem nije bilo entuzijazma sa kojim je život na farmi započeo. Znala sam već da je ostala bez muža, ali detalji o njegovoj pogibiji, tu u kućnom dvorištu, i to u trenutku dok je pravio pokretna vrata na velikoj štali, jer je bio vješt svim poslovima i, kako su ljudi kazivali, znao da stvori sve što samo jednom svojim očima vidi, oneraspoložiše me i malo pokolebaše moju odluku da ponovo vidim ovu ženu. Ali, osjećanje posebnog

poštovanja prema njoj, tjeralo me da joj opet svratim.

Ponovo sam je zatekla u štali, ponovo je dolazila brzim korakom i sa osmijehom iskrene dobrodošlice. Na maloj terasi u potkrovlju kuće, pile smo kafu i razgovarale. Uskomešani oblaci na majskom nebu i sada su donosili rijetke kapi kiše, ali ni one nisu uspjele da nas prekinu. Povremeno bih sa toga vrha bacila pogled u daleku dolinu i pokušavala da sa tom visinom na kojoj je živjela, povežem njen ponos i samouvjerenost koju je širila oko sebe. Ispričala mi je ukratko sve što se dogodilo, sve ono što sam već prije sat-dva čula od drugih, ali, ja sam u njenim očima čitala i jednu drugačiju priču, onu koja je bila samo njena. I činilo mi se da ponirem u njene najdublje misli:

Pitam se zašto čovjeku nije dato da ostvari sve što je naumio? Zašto Bog, ili neka druga sila koja, očito, upravlja našim životima, sasijeca mlada stabla na početku života? Je li to neka kazna za tuđa, davna djela, ili samo puka slučajnost slična udaru munje u ona stabla koja svojim ljepotom i uspravnim držanjem prkose gromu i privlače plamen koji ih u jednom trenutku može posjeći ili spaliti do dna? Da li smo se na ovoj visini svojom ljubavlju opasno primakli gromovima? Gdje smo pogriješili?

Činilo mi se da je vidim u trenucima kratkog predaha ili prije nego što, umorna, utone u san. A njen san je, sigurno, nakon muževljeve pogibije bio isprekidan košmarima, strahovima, brigama... Brige su odnosile mir. Vjerujem da se često osjećala kao ptica koja štiti svoje gnijezdo i kao lavica spremna da se suprotstavi svakom ko pokaže makar i najmanju lošu namjeru prema njenom zaštićenom svijetu.

Dok smo razgovarale, život na farmi je tekao svojim tokom, a u mojoj glavi su se miješali brojni zvuci, slike, riječi, utisci... Priča o ljetnjim radovima, nadničarima, zakupu livada i kosidbi, o noćima provedenim uz steone ili bolesne krave, o vremenskim nepogodama, o čišćenju staja, ranom lijeganju i ustajanju u cik zore, o djeci koja imaju svoja zaduženja, a u školi postižu samo uspjehe; o djevojčici od šesnaest godina koja vješto vozi traktor i automobil i obavlja sve poslove, rame uz rame sa svojom majkom; o modernoj mehanizaciji, o završavanju kuće, postavljanju keramike na vanjskim stepeništima i terasama, o vraćenom kreditu i zadovoljstvu poslije svake male

pobjede u svijetu administrativnih prepreka... Slike rumenih dječijih lica, slike širokog dvorišta, pomoćnih zgrada, okolnog zelenila... Zvuci života, koji klija, rađa se, teče, sasvim prirodno i lako, kada se posmatra ovako sa strane. Utisak harmonije, poštovanja, privrženosti i, konačno, osjećaj divljenja prema svemu što se dešava u toj maloj zajednici ponikloj na sunčanom planinskom proplanku.

U povratku svratih na prvi izvor pored puta. Voda sa lijepo uređene česme utolila je moju žeđ. Bila je zaista onakva kakvom su je opisivali ljudi – svjež, bistra, hladna. Bihorske strane ostajale su iza mene dok sam se spuštala vijaguvim putem tonući u zelenu dolinu. Moj prvi boravak u kraju o kojem sam toliko slušala, obilježio je susret sa ovom odvažnom ženom, stvarajući osjećaj zadovoljstva što ovakvi prostori i ovakvi ljudi još uvijek postoje.

Ali, istovremeno, dok sam posmatrala živopisnu prirodu, u mojoj glavi je i dalje odzvanjalo pitanje koje se krilo u Melisinom pogledu, lebdjelo u vazduhu i kao glas vjetra sada odzvanjalo dolinom. Kao da mi kazuje koliko sam i sama nevažna i nemoćna u ovom velikom svijetu što nas u jednom trenutku diže do neslučenih visina, da bi nas već u sljedećem bacio na dno. Ono staro pitanje o ljudskom grijehu i krivici koja lebdi nad našim sudbinama kao nevidljivi mač, tokom tog kratkog putovanja i povratka u svakidašnjost, u mojim mislima se pretvorilo u priču o hrabroj ženi koja je, iako ranjiva kao i svi mi, svojom snagom uspjela da sastavi pokidane životne niti, dokazujući da nam je u času rođenja, osim praiskonskog grijeha, data i šansa da, boreći se, opstanemo kao ljudi.